

nauczyciel: mgr Dorota Kulig

PODRĘCZNIK:

Ponad słowami 3 część 2. Podręcznik do języka polskiego dla liceum ogólnokształcącego i technikum. Zakres podstawowy i rozszerzony. Małgorzata Chmiel, Anna Cisowska, Joanna Kościerzyńska, Helena Kusy, Aleksandra Wróblewska

Nr dopuszczenia: 1014/1/2019

Ponad słowami 4. Podręcznik do języka polskiego dla liceum ogólnokształcącego i technikum. Zakres podstawowy i rozszerzony. Joanna Kościerzyńska, Aleksandra Wróblewska, Małgorzata Matecka, Anna Cisowska, Joanna Baczyńska- Wybrańska. Joanna Ginter

Nr dopuszczenia: 1014/7/2022

PROGRAM:

Barbara Łabęcka, Ponad słowami Program nauczania języka polskiego w liceum ogólnokształcącym i technikum od roku szkolnego 2019/2020

Uczeń celujący spełnia warunki na ocenę bardzo dobrą oraz:

- twórczo rozwija swoje zdolności,
- umie samodzielnie zdobywać wiadomości,
- systematycznie wzbogaca swą wiedzę przez czytanie książek i artykułów,
- samodzielnie wykonuje pomoce, które można wykorzystać na lekcji;
- umie syntetyzować, wyjaśniać związki społeczno-polityczne, historyczne i kulturowe oraz odnajdywać je w dziełach literackich;
- samodzielnie rozwiązuje zadania problemowe;
- Wnikliwie interpretuje teksty, udziela pogłębionych odpowiedzi na zadany temat;
- bierze udział w konkursach oraz olimpiadach przedmiotowych.

Kompozycja i język wypowiedzi jak na ocenę bardzo dobrą.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który poza wiedzą i umiejętnościami na niższe od bardzo dobrej oceny, powinien umieć: analizować, syntetyzować i oceniać zjawiska literackie i kulturowe poznane w toku nauki w szkole.

Oznacza to, że:

- umie określić i wskazać związki omawianych epok z kulturą oraz zjawiskami społeczno-politycznymi i zastosować je w interpretacji utworów literackich z kanonu lektury podstawowej; (**I półrocze- , literatura lat wojny i okupacji ; rok szkolny- literatura lat wojny i okupacji, literatura po roku 1945 literatura współczesna**) **z kultury oraz zjawiskami społeczno-politycznymi i zastosować je w interpretacji utworów literackich z kanonu lektury podstawowej;**
-
- oceniać i wartościować poznane dzieła, uzasadniając swój sąd;
- gromadzić, porządkować i wykorzystywać materiały z naukowych źródeł;
- sporządzić bibliografię na zadany temat;
- analizować teksty literackie ze wskazaniem funkcji użytych środków stylistycznych;
- umieć interpretować różne teksty kultury;
- układać teksty własne w określonym stylu z wykorzystaniem środków stylistycznych;
- Tworzy teksty o wyższym stopniu złożoności.

Kompozycja:

Kryteria jak na ocenę dobrą.

Język:

- bogate słownictwo;
- przestrzeganie etykiety językowej;
- stosowanie terminologii naukowej.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który powinien umieć to, co na ocenę dopuszczającą i dostateczną, i oprócz tego:

- scharakteryzować literackie wzorce osobowe, charakterystyczne dla omawianych epok (**I półrocze- , literatura lat wojny i okupacji ; rok szkolny- literatura lat wojny i okupacji, literatura współczesna**);
- porównać idee nowej epoki literackiej z poprzednimi (tradycje literackie, staropolskie i oświeceniowe, konteksty biblijne i antyczne, romantyczne i pozytywistyczne, modernistyczne i awangardowe);
- scharakteryzować utwory będące ilustracją idei poszczególnych epok literackich (**I półrocze- , literatura lat wojny i okupacji ; rok szkolny- literatura lat wojny i okupacji, literatura po roku 1945, literatura współczesna**)
-
- porównać idee nowej epoki literackiej z poprzednimi (tradycje literackie, staropolskie i oświeceniowe, romantyczne i pozytywistyczne, młodopolskie i awangardowe, konteksty biblijne i antyczne);
- scharakteryzować utwory będące ilustracją idei poszczególnych epok literackich ;
- scharakteryzować utwory w powiązaniu z klasyfikacją tematyczną , gatunkową, estetyczną , filozoficzną;
- porównać różne dziedziny sztuki, literatury, malarstwa, muzyki, teatru, filmu;
- powiązać fakty historyczne z faktami literackimi;
- scharakteryzować cechy językowe utworów literackich;
- gromadzić, porządkować i wykorzystywać w wypowiedziach ustnych materiały z różnych źródeł o literaturze, teatrze, filmie czy innych dziedzinach sztuki;
- analizować typowe dla epoki i autora teksty ze wskazaniem dominanty interpretacyjnej.

Kompozycja:

- wypowiedź zawiera wyraźnie postawioną tezę, argumenty i sądy.

Język:

- bogate słownictwo;
- przestrzeganie etykiety językowej.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który powinien znać wiadomości wymienione na ocenę dopuszczającą i oprócz tego umieć:

- streścić wybrane wątki lektur podstawowych;
- odczytywać znaczenie wybranych tekstów ikonicznych, charakterystycznych dla omawianych epok (**I półrocze- , literatura lat wojny i okupacji ; rok szkolny- literatura lat wojny i okupacji, literatura po roku 1945 , literatura współczesna**);
- wyjaśnić idee poszczególnych epok literackich (**I półrocze- , literatura lat wojny i okupacji ; rok szkolny- literatura lat wojny i okupacji, literatura po roku 1945 , literatura współczesna**);
- umieć powiązać fakty literackie z najważniejszymi zdarzeniami historycznymi i społecznymi;
- wyróżnić cechy kierunków filozoficznych, artystycznych w konkretnych utworach literackich;
- wyjaśnić funkcjonalność środków artystycznych w utworze;
- wskazać przykłady grup literackich;
- rozpoznać gatunki literackie;
- wskazać w literaturze przykłady poznanych środków stylistycznych, rozpoznać cytaty;
- rozpoznać niektóre cechy języka i stylów utworów oraz epok;
- rozpoznać cechy dobrego stylu;
- zauważać funkcjonalność środków językowych w utworze;
- rozróżniać style funkcjonalne w polszczyźnie oraz rozumieć zasady ich stosowania i wskazać cechy stylów funkcjonalnych;
- rozumieć funkcje manipulacji językowej.

Kompozycja:

- wypowiedź dość spójna i uporządkowana;
- logiczny ciąg wypowiedzi może ulegać zaburzeniu.

Język:

- przestrzeganie zasad poprawności właściwych dla języka mówionego;
- wypowiedź komunikatywna;
- nieliczne błędy językowe.

Ocenę dopuszczająca otrzymuje uczeń, który powinien:

- znać tytuły i autorów utworów literackich wskazanych w kanonie lektury podstawowej oraz wybranych z listy z lektur uzupełniających;
- z pomocą nauczyciela odczytywać znaczenie wybranych tekstów ikonicznych, charakterystycznych dla omawianych epok (**I półrocze- , literatura lat wojny i okupacji ; rok szkolny- literatura lat wojny i okupacji**, literatura po roku 1945 , **literatura współczesna**);
- charakteryzować bohaterów literackich, kolejność zdarzeń;
- wskazać czas i miejsce akcji;
- określić główne idee epok literackich (**I półrocze- , literatura lat wojny i okupacji ; rok szkolny- literatura lat wojny i okupacji**, literatura po roku 1945 , **literatura współczesna**);
- rozpoznawać w utworach wartości uniwersalne i narodowe;
- wskazać czas i miejsce akcji;
- określić główne idee epok literackich;
- odtworzyć z pamięci definicje prądów i kierunków artystycznych oraz filozoficznych, charakterystycznych dla poszczególnych epok literackich; z pomocą nauczyciela wskazać je w tekstach z listy lektur obowiązkowych.
- znać tytuły i autorów utworów literackich wskazanych w kanonie lektury podstawowej oraz wybranych z listy z lektur uzupełniających;
- z pomocą nauczyciela odczytywać znaczenie wybranych tekstów ikonicznych, charakterystycznych dla omawianych epok (literatura lat wojny i okupacji - I półrocze, literatura lat wojny i okupacji, literatura po roku 1945 – rok szkolny);
- charakteryzować bohaterów literackich, kolejność zdarzeń, wskazać czas i miejsce akcji;
- określić główne idee epok literackich (literatura lat wojny i okupacji - I półrocze, literatura lat wojny i okupacji, literatura po roku 1945 – rok szkolny);
- rozpoznawać w utworach wartości uniwersalne i narodowe;
- odtworzyć z pamięci definicje prądów i kierunków artystycznych oraz filozoficznych, charakterystycznych dla poszczególnych epok literackich (idealizm, nietscheanizm, schopenhaueryzm, bergsonizm, behawioryzm, psychoanaliza, katastrofizm, determinizm, egzystencjalizm, symbolizm, impresjonizm, ekspresjonizm, modernizm, naturalizm, realizm, nadrealizm, oniryzm, kultura masowa, awangarda, kracjonizm, totalitaryzm, pokolenie Kolumbów, holocaust, okupacja, apokalipsa spełniona, antybohater, everyman, nowomowa, utopia/antyutopia) z pomocą nauczyciela wskazać je w tekstach z listy lektur obowiązkowych.
- znać pojęcia związane z dramatem klasycznym, modernistycznym i symbolicznym
- znać motywy dominujące w danych epokach: wieś, śmierć, miłość, artysta, poeta, natura, miasto, młodość, arkadia, apokalipsa, codzienność, cierpienie, walka, bohaterska śmierć, kat i ofiara, degradacja człowieczeństwa, przeszłość, bunt, Bóg, mała ojczyzna, zniewolenie, poszukiwanie prawdy o sobie
- znać i z pomocą nauczyciela wskazać cechy bohaterów: buntownika, działacza politycznego, bohatera analizującego własną psychikę, żołnierza - poety, bojownika podziemia, więźnia obozu i ofiary holocaustu, outsidera, artysty, człowieka zniewolonego, everymana.
- w interpretacji utworów literackich odwoływać się do tekstów poznanych w szkole podstawowej, w tym: trenów, pieśni Jana Kochanowskiego, bajek Ignacego Krasickiego, *Dziadów* cz. II, *Pana Tadeusza* Adama Mickiewicza, *Zemsty* Aleksandra Fredry, *Balladyny* Juliusza Słowackiego; Wymagana jest również znajomość lektur poznanych w toku nauki szkolnej.

- wskazać podstawowe środki artystyczne w utworze i z pomocą nauczyciela określić ich funkcje, np. symbol, alegorię, metaforę, porównanie, obraz poetycki, oksymoron, peryfrazę, eufonię, hiperbolę, antytezę, paralelizm, wyliczenie, epiforę, elipsę, przerzutnię;
  - wykazać się znajomością nazw i cech gatunków literackich;
  - znać podstawy gramatyki i ortografii polskiej; wykorzystywać wiedzę z dziedziny fleksji, słowotwórstwa, frazeologii i składni do tworzenia własnych wypowiedzi i w interpretacji tekstów;
  - dostrzegać rażące błędy językowe;
  - rozpoznać charakter komunikatu (znak językowy, nadawca, odbiorca, kod, kontekst, swoiste cechy kodu);
  - rozpoznać informatywną, ekspresywną, impresywną, metajęzykową i poetycką funkcję języka;
  - dostrzegać naruszenia estetyki wypowiedzi i przejawy manipulacji, dezinformacji, postprawdy, stereotypu, bańki informacyjnej, wiralności - rozpoznawać je w tekstach kultury i z pomocą nauczyciela charakteryzować je;
  - rozróżniać pojęcie stylu i stylizacji (archaizacji, dialektyzacji); kolokwializacji, stylizacji środowiskowej, biblijnej, mitologicznej), rozumieć ich znaczenie w tekście;
  - określać rodzaje zapożyczeń i ich funkcjonowanie w polszczyźnie różnych epok;
  - rozpoznawać słownictwo o charakterze wartościującym;
  - odróżniać słownictwo neutralne od słownictwa o zabarwieniu emocjonalnym, oficjalne od potocznego;
  - rozróżniać style funkcjonalne w polszczyźnie oraz rozumieć zasady ich stosowania;
  - stosować retoryczne zasady kompozycyjne w tworzeniu własnego tekstu; rozróżniać typy argumentów;
  - wyjaśnić w jaki sposób środki retoryczne (np. pytania retoryczne, wyliczenia, wykrzyknienia, paralelizmy, powtórzenia, apostrofy) oddziałują na odbiorcę;
  - odróżniać streszczenie od parafrazy;
  - tworzyć formy użytkowe: protokół, opinię, zażalenie,
  - tworzyć wypowiedzi o charakterze argumentacyjnym, referat, szkic interpretacyjny, szkic krytyczny, definicja, hasło encyklopedyczne, notatka syntetyzująca, plan kompozycyjny i dekompozycyjny tekstów argumentacyjnych,
  - tworzyć wypowiedzi argumentacyjne spełniające warunki polecenia (tzn. zawierające jasno określone stanowisko oraz argumenty)
  - formułować argumenty na podstawie tekstów lektur obowiązkowych oraz znanych kontekstów i przeprowadzać częściowo logiczny wywód służący uprawomocnieniu formułowanych sądów
-
- wskazać podstawowe środki artystyczne w utworze np. symbol, metaforę, porównanie, obraz poetycki;
  - wykazać się znajomością nazw i cech gatunków literackich;
  - znać podstawy gramatyki i ortografii polskiej;
  - dostrzegać rażące błędy językowe;
  - rozpoznać charakter komunikatu (nadawca, odbiorca, swoiste cechy kodu);
  - rozpoznać informatywną, ekspresywną, impresywną i poetycką funkcję języka;
  - dostrzec naruszenia estetyki wypowiedzi i przejawy manipulacji językowej;
  - rozróżniać pojęcie stylu i stylizacji, rozumieć ich znaczenie w tekście;
  - określać rodzaje zapożyczeń i ich funkcjonowanie w polszczyźnie różnych epok;
  - rozpoznawać słownictwo o charakterze wartościującym, odróżniać słownictwo neutralne od słownictwa o zabarwieniu emocjonalnym, oficjalne od potocznego;
  - rozróżniać style funkcjonalne w polszczyźnie oraz rozumieć zasady ich stosowania;
  - odróżniać streszczenie od parafrazy;
  - znać zasady pisania podstawowych form wypowiedzi.

Kompozycja:

- wypowiedź na ogół spójna i uporządkowana;
- dopuszczalne zaburzenia logicznego ciągu wypowiedzi.

Język:

- wypowiedź komunikatywna;
- przestrzeganie zasad poprawności dla języka mówionego;
- błędy językowe

Dostosowanie wymagań edukacyjnych z języka polskiego dla ucznia z orzeczonymi specyficznymi trudnościami w pisaniu i czytaniu:

- Ucznia dyslektycznego na zajęciach języka polskiego obowiązują i dotyczą wszystkie wymagania i kryteria ocen oraz formy pracy i sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych określone wymaganiami i kryteriami ocen dla wszystkich pozostałych uczniów. W niektórych przypadkach (niżej wymienionych) uczeń z dysfunkcją będzie traktowany inaczej ze względu na specyfikę i charakter napotykanymi trudnościami.
- Uczeń posługuje się wszystkimi formami wypowiedzi pisemnej, przy czym o ocenie decyduje treść i zawartość merytoryczna, a nie sposób zapisu i poprawność ortograficzna
- Sprawdziany i kartkówki oceniane są na podstawie poziomu opanowanej wiedzy, stylu i poprawności językowej z pominięciem poprawności ortograficznej.
- Uczeń wykonuje wszystkie zadania domowe, systematycznie prowadzi zeszyt, przy czym stara się w domu korygować błędy zawsze korzystając z „Słownika ortograficznego”
- Uczeń jest zobowiązany do prowadzenia dodatkowego zeszytu ćwiczeń ortograficznych, które przedstawia nauczycielowi (do 10. dnia każdego miesiąca)
- czas pisania sprawdzianu, kartkówki lub wypracowania klasowego zostanie wydłużony, o ile wynika to z zaleceń Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej.

Lista lektur:

lektury śródroczne:

- Tadeusz Borowski, opowiadania: Proszę państwa do gazu, Ludzie, którzy szli;
- Gustaw Herling-Grudziński, Inny świat;
- Hanna Krall, Zdażyć przed Panem Bogiem;
- Albert Camus, Dżuma;
- George Orwell, Rok 1984;

lektury roczne:

- Sławomir Mrozek, Tango;
- Marek Nowakowski, Raport o stanie wojennym (wybrane opowiadanie); Góra „Edek” (z tomu Prawo prerii);
- Jacek Dukaj, Katedra (z tomu W kraju niewiernych);
- Andrzej Stasiuk, Miejsce (z tomu Opowieści galicyjskie);
- Olga Tokarczuk, Profesor Andrews w Warszawie (z tomu Gra na wielu bębenkach).
- wybrane wiersze następujących poetów: Stanisław Baliński, wybrane wiersze z okresu emigracyjnego, Kazimierz Wierzyński, wybrane wiersze z okresu emigracyjnego, Czesław Miłosz, w tym wybrane wiersze z tomu Ocalenie oraz Traktat moralny (fragmenty), Tadeusz Różewicz, Jarosław Marek Rymkiewicz, Wisława Szymborska, Zbigniew Herbert, w tym wybrane wiersze z tomów Pan Cogito oraz Raport z oblężonego Miasta, Stanisław Barańczak, Wojciech Wencel; wybrane utwory okresu stanu wojennego
- powojenna piosenka literacka - wybrane utwory Jacka Kaczmarskiego oraz Agnieszki Osieckiej.